

FACTS & FIGURES

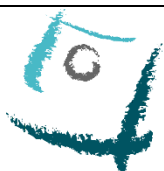
Uithuizige cultuurparticipatie naar provincie

Jessy Siongers, Mathijs De Baere - 2017

Inleiding

De Vlaamse Regering wil actief inzetten op cultuurspreiding en op het creëren van kansen om levenslang en levensbreed te participeren aan cultuur voor *alle* inwoners van Vlaanderen. Daarbij wordt de evenredige participatie van de kansengroepen vooropgesteld, maar evenzeer ingezet op regionale spreiding. Uit de analyses die Kunstenpunt uitvoerde op het culturaanbod van 2014 bleek dat een gelijkmatige regionale spreiding nog veraf is (Janssens, De Wit & Seurinck, 2016; Kennis & Janssens, 2016; Leenknecht, 2016). Het aanbod van podiumkunsten, tentoonstellingen en muziekvoorstellingen situeert zich voornamelijk in de centrumsteden en in hoofdzaak daarbinnen in de grote steden (Antwerpen, Gent en Brussel). Daarnaast doen er zich grote ongelijkheden voor in de provinciale spreiding, welke ook samenhangen met het sterke aanbod in de grotere steden en het kleine aanbod in de niet-stedelijke regio's. Voor elk van de disciplines is het aanbod in absolute aantallen het hoogst in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Antwerpen en Oost-Vlaanderen en bengelen Vlaams-Brabant en Limburg onderaan. Ook wanneer gecorrigeerd wordt naar het inwonersaantal van de provincies blijft deze volgorde grotendeels gehandhaafd en vertonen Vlaams-Brabant en Limburg steeds de laagste cijfers welke bovendien vaak ver onder deze van andere provincies liggen. Daarenboven leeft de vrees dat een aantal bestuurlijke veranderingen, zoals de decentralisering van het lokale cultuurbeleid en het afbouwen van de rol van de provincies op het vlak van cultuurbeleid, een negatieve impact kunnen hebben op de spreiding van het kunstenaanbod.

Vraag is of de ongelijke geografische spreiding in aanbod zich ook manifesteert in de participatiecijfers. Het zou immers kunnen dat het kleinere aanbod in Vlaams-Brabant zich minder uit in de participatiecijfers dan in Limburg omwille van de kortere afstand tot de grote steden. Bovendien worden interesse- en tijdsdrempels meer dan geografische drempels genoemd als redenen voor niet-participatie (Lievens, Siongers & Waeye, 2015; Beunen, Siongers, Willekens, Van Steen & Lievens, 2015). In deze Facts & Figures wensen we daarom de cijfers voor uithuizige cultuurparticipatie te vergelijken voor de vijf Vlaamse provincies: Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest nemen we niet mee in deze vergelijking omdat het respondentenaantal daar te laag ligt om betrouwbare uitspraken te doen. We baseren ons daarbij op de gegevens van de Participatiesurvey van 2014. We kijken daarbij zowel naar de participatie aan de verschillende cultuurdomeinen (concerten en muziekfestivals, podiumkunsten, musea en tentoonstellingen, erfgoed), maar zullen tevens de participatie aan de lokale instellingen bekijken (bibliotheken, cultuur- en gemeenschapscentra). Hierbij zal er bij de eerste drie participatiedomeinen een opdeling gemaakt worden tussen kunstige en niet-kunstige participatie. In de cijfers maken we ook steeds een opdeling tussen niet-participanten, incidentele participanten en frequente participanten (behalve bij cultuur- of gemeenschapscentra, waarbij enkel de bezoekers en de niet-bezoekers vergeleken worden).

FACTS & FIGURES

Uithuizige cultuurparticipatie naar provincie

Jessy Siongers, Mathijs De Baere - 2017

Leeswijzer: Wanneer de kolompercentages een zelfde subscript-letter hebben, betekent dit dat de kolompercentages voor de betreffende categorieën niet significant van elkaar verschillen (significantieniveau $p < 0,05$). In tabel 1 betekent dit dus dat het aandeel respondenten dat niet naar een klassiek concert/festival geweest is significant hoger lag in Limburg en West-Vlaanderen dan in de andere provincies.

Concerten en muziekfestivals

Klassieke concerten

Over de provincies heen geeft 8,7% van de respondenten aan de afgelopen zes maanden een klassiek concert bezocht te hebben. In de provincies Antwerpen, Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant is het aandeel participanten hoger dan in Limburg en West-Vlaanderen. Wanneer we de participanten opdelen in incidentele en frequente participanten, zien we dat enkel het verschil tussen Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen significant verschilt bij incidentele participatie. Hierbij heeft West-Vlaanderen de laagste participatiegraad. Voor frequente participatie scoort Limburg het laagst, gevolgd door West-Vlaanderen, met Antwerpen, Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant als provincies met de hoogste frequente participatie.

Tabel 1. Participatie klassieke concerten (voorbij 6 maanden)/festivals (voorbij 12 maanden) naargelang provincie

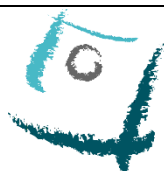
	Antwerpen (n=1070)	Limburg (n=570)	Oost- Vlaanderen (n=982)	Vlaams- Brabant (n=551)	West- Vlaanderen (n=730)	Totaal ⁱ
geen participatie	90,7% _a	94,0% _b	90,4% _a	88,7% _a	94,0% _b	91,3%
incidentele participatie (één klassiek concert of festival)	4,3% _{a, b}	3,7% _{a, b}	3,9% _{a, b}	5,6% _a	3,3% _b	4,1%
frequente participatie (twee of meer concerten of festivals)	5,0% _a	2,3% _c	5,7% _a	5,6% _a	2,7% _b	4,6%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Elke subscript-letter geeft een subset van provincie-categorieën aan waarvan de kolompercentages **niet** significant van elkaar verschillen op $< 0,05$.

Bron: PaS 2014

Niet-klassieke concerten

Voor de participatie aan niet-klassieke concerten zien we een totale participatie van 19.6% over de provincies heen. In de provincies Antwerpen, Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant is het aandeel participanten hoger dan in Limburg en West-Vlaanderen. De incidentele participatie is het laagst in Limburg, met een niet-significant verschil tussen de overige vier provincies. De laagste frequente participatie is te vinden in West-Vlaanderen. Vlaams-Brabant, Oost-Vlaanderen en Antwerpen scoren het hoogst op frequente participatie.

FACTS & FIGURES

Uithuizige cultuurparticipatie naar provincie

Jessy Siongers, Mathijs De Baere - 2017

Tabel 2: Participatie niet-klassieke concerten (voorbij 6 maanden) naargelang provincie

	Antwerpen (n=1070)	Limburg (n=569)	Oost- Vlaanderen (n=979)	Vlaams- Brabant (n=551)	West- Vlaanderen (n=731)	Totaal
geen participatie	78,8% ^a	84,9% ^b	78,1% ^a	77,5% ^a	84,5% ^b	80,3%
incidentele participatie (één niet-klassiek concert)	8,6% ^{a, b}	6,0% ^b	10,2% ^a	9,3% ^a	8,1% ^{a, b}	8,6%
frequente participatie (twee of meer niet-klassieke concerten)	12,6% ^b	9,1% ^{a, c}	11,6% ^{a, b}	13,2% ^b	7,4% ^c	11,0%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Elke subscript-letter geeft een subset van provincie-categorieën aan waarvan de kolompercentages **niet** significant van elkaar verschillen op <0,05.

Bron: PaS 2014

Niet-klassieke festivals

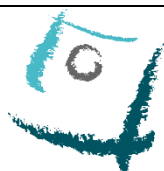
Het aandeel van de bevolking die participeert aan niet-klassieke festivals is over heel Vlaanderen 22.2%. Verdeeld over de vijf provincies, is de participatie het laagst in West-Vlaanderen, waar slechts 18.6% van de bevolking participeerde. In Antwerpen participeerde de hoogste proportie van de bevolking. Op vlak van incidentele participatie is geen verschil te vinden tussen de vijf provincies. Voor frequente participatie zien we dat Oost-Vlaanderen significant lager scoort dan Vlaams-Brabant en Antwerpen. Antwerpen scoort ook hoger dan Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen.

Tabel 3: Participatie niet-klassieke festivals (voorbij 12 maand) naargelang provincie

	Antwerpen (n=1069)	Limburg (n=569)	Oost- Vlaanderen (n=980)	Vlaams- Brabant (n=551)	West- Vlaanderen (n=731)	Totaal
geen participatie	74,6% ^d	76,6% ^c	79,9% ^{a, b, c}	76,0% ^{a, c, d}	81,4% ^b	77,8%
incidentele participatie (één niet-klassiek festival)	10,6% ^a	10,7% ^a	10,4% ^a	10,7% ^a	7,9% ^a	10,1%
frequente participatie (twee of meer niet-klassieke festivals)	14,8% ^c	12,7% ^{a, b, c}	9,7% ^a	13,2% ^{b, c}	10,7% ^{a, b}	12,1%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Elke subscript-letter geeft een subset van provincie-categorieën aan waarvan de kolompercentages niet significant van elkaar verschillen op <0,05.

Bron: PaS 2014

FACTS & FIGURES

Uithuizige cultuurparticipatie naar provincie

Jessy Siongers, Mathijs De Baere - 2017

Podiumkunsten

Kunstige podiumvoorstellingen

De participatiecijfers voor kunstige podiumkunstenparticipatie geven aan dat 29.1% van de Vlaamse bevolking kunstige podiumkunsten bezoekt. In de provincie Antwerpen komt de hoogste participatie voor, waarbij 31.6% van de inwoners kunstige podiumkunsten bezoekt. Op vlak van incidentele participatie zijn er geen significante verschillen tussen de Vlaamse provincies. De frequente participatie is het hoogst in Antwerpen en Vlaams-Brabant, en het laagst in Limburg en West-Vlaanderen.

Tabel 4: Participatie kunstige podiumvoorstellingen (voorbij 6 maanden) naargelang provincie

	Antwerpen (n=1068)	Limburg (n=570)	Oost- Vlaanderen (n=981)	Vlaams- Brabant (n=552)	West- Vlaanderen (n=731)	Totaal
geen participatie	68,4% _a	76,1% _b	69,7% _{a, c}	71,2% _{a, b, c}	73,1% _{b, c}	70,9%
incidentele participatie (één of twee podiumvoorstellingen)	21,7% _a	18,9% _a	22,8% _a	19,2% _a	20,4% _a	21,1%
frequente participatie (drie of meer podiumvoorstellingen)	9,8% _a	4,9% _b	7,4% _{a, b}	9,6% _a	6,6% _b	8,0%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Elke subscript-letter geeft een subset van provincie-categorieën aan waarvan de kolompercentages niet significant van elkaar verschillen op <0,05.

Bron: PaS 2014

Populaire podiumvoorstellingen

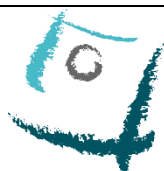
De participatiecijfers voor populaire podiumkunstenparticipatie geven aan dat in Vlaams-Brabant de hoogste participatie voorkomt. In Limburg vinden we de laagste proportie participanten. Op vlak van incidentele participatie is Limburg de provincie met de laagste proportie participanten, en is Vlaams-Brabant de provincie met de hoogste participatie. De frequente participatie verschilt niet significant tussen de vijf Vlaamse provincies.

Tabel 5: Participatie populaire podiumvoorstellingen (bv. straattheater, musicals) (voorbij 6 maanden) naargelang provincie

	Antwerpen (n=1068)	Limburg (n=569)	Oost- Vlaanderen (n=981)	Vlaams- Brabant (n=551)	West- Vlaanderen (n=730)	Totaal
geen participatie	73,0% _c	78,2% _b	70,6% _{a, c}	67,2% _a	71,0% _{a, c}	72,0%
incidentele participatie (één of twee podiumvoorstellingen)	21,4% _c	16,7% _b	24,1% _{a, c}	25,8% _a	24,0% _{a, c}	22,4%
frequente participatie (drie of meer podiumvoorstellingen)	5,5% _a	5,1% _a	5,3% _a	7,1% _a	5,1% _a	5,6%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Elke subscript-letter geeft een subset van provincie-categorieën aan waarvan de kolompercentages niet significant van elkaar verschillen op <0,05.

Bron: PaS 2014

FACTS & FIGURES

Uithuizige cultuurparticipatie naar provincie

Jessy Siongers, Mathijs De Baere - 2017

Musea en tentoonstellingen

Kunstmusea of tentoonstellingen

Het aandeel van bezoekers van kunstmusea en tentoonstellingen is het hoogst in Antwerpen en Vlaams-Brabant. In Limburg, West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen is de participatie lager. Het aandeel occasionele participanten is het hoogst in Antwerpen en Vlaams-Brabant. Limburg heeft de laagste occasionele participatiegraad. Op vlak van de frequente participatie staan Limburg en West-Vlaanderen onderaan, gevolgd door Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en Antwerpen.

Tabel 6: Bezoek kunstmusea of -tentoonstellingen (voorbij 6 maanden) naargelang provincie

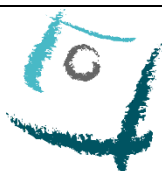
	Antwerpen (n=1070)	Limburg (n=569)	Oost- Vlaanderen (n=981)	Vlaams- Brabant (n=551)	West- Vlaanderen (n=730)	Totaal
geen participatie	76,2% _a	87,9% _b	80,6% _c	75,0% _a	84,2% _{b,c}	80,0%
incidentele participatie (één of twee musea of tentoonstellingen)	15,5% _a	9,7% _b	13,6% _{a,c}	17,2% _a	12,1% _{b,c}	14,0%
frequente participatie (drie of meer musea of tentoonstellingen)	8,3% _a	2,5% _b	5,8% _c	7,8% _{a,c}	3,7% _b	6,0%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Elke subscript-letter geeft een subset van provincie-categorieën aan waarvan de kolompercentages niet significant van elkaar verschillen op <0,05.

Bron: PaS 2014

Niet-kunstmusea of tentoonstellingen

Het aandeel van bewoners die niet-kunstmusea of tentoonstellingen bezoeken is het laagst in Limburg en West-Vlaanderen. In Vlaams-Brabant is deze proportie het hoogst. In Vlaams-Brabant is de incidentele participatie ook het hoogst. Limburg en West-Vlaanderen hebben de laagste incidentele participatie in niet-kunstmusea of tentoonstellingen, gevolgd door Oost-Vlaanderen en Antwerpen. De frequente participatie in Limburg is verder lager dan in de andere vier provincies.

FACTS & FIGURES

Uithuizige cultuurparticipatie naar provincie

Jessy Siongers, Mathijs De Baere - 2017

Tabel 7: Bezoek niet-kunstmusea of -tentoonstellingen (voorbij 6 maanden) naargelang provincie

	Antwerpen (n=1070)	Limburg (n=568)	Oost- Vlaanderen (n=981)	Vlaams- Brabant (n=552)	West- Vlaanderen (n=730)	Totaal
geen participatie	76,4% ^{ob}	84,7% ^c	79,6% ^b	71,2% ^a	83,6% ^c	78,8%
incidentele participatie (één of twee musea of tentoonstellingen)	19,0% ^{b, c}	12,7% ^d	16,0% ^{c, d}	24,5% ^a	12,9% ^d	17,1%
frequente participatie (drie of meer musea of tentoonstellingen)	4,7% ^a	2,6% ^b	4,4% ^{a, b}	4,3% ^{a, b}	3,6% ^{a, b}	4,2%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Elke subscript-letter geeft een subset van provincie-categorieën aan waarvan de kolompercentages niet significant van elkaar verschillen op <0,05.

Bron: PaS 2014

Erfgoed

De incidentele participatie aan erfgoedactiviteiten verschilt niet tussen de vijf provincies. Op vlak van frequente participatie zien we wel verschillen tussen de provincies, waarbij Vlaams-Brabant, Antwerpen en Oost-Vlaanderen het hoogst scoren. Limburg en West-Vlaanderen scoren hier het laagst. De verhoudingen zijn dezelfde in de niet-participatie.

Tabel 8: Aantal erfgoedactiviteiten gedaan of bijgewoond (voorbij 6 maanden) naargelang provincie

	Antwerpen (n=1069)	Limburg (n=569)	Oost- Vlaanderen (n=981)	Vlaams- Brabant (n=550)	West- Vlaanderen (n=731)	Totaal
geen participatie	57,5% ^{a, b}	68,5% ^c	58,6% ^a	53,2% ^b	63,8% ^c	59,7%
incidentele participatie (een of twee keer)	17,8% ^a	15,1% ^a	18,2% ^a	18,1% ^a	17,8% ^a	17,6%
frequente participatie (drie of meer keer)	24,7% ^{a, b}	16,3% ^c	23,1% ^a	28,7% ^b	18,4% ^c	22,7%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

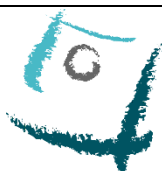
Elke subscript-letter geeft een subset van provincie-categorieën aan waarvan de kolompercentages niet significant van elkaar verschillen op <0,05.

Bron: PaS 2014

Lokale cultuurparticipatie

Bibliotheekbezoek

Het bezoeken van bibliotheken komt het minst voor in Limburg en Oost-Vlaanderen, waar respectievelijk 25% en 27,2% van de bevolking een bibliotheek bezocht in de laatste 6 maanden. Voor het incidenteel bezoeken van bibliotheken vinden we de laagste cijfers in Limburg. De hoogste graad van incidentele participatie is te vinden in Vlaams-Brabant, West-Vlaanderen en Antwerpen. Op vlak van frequente participatie zijn er geen significante verschillen tussen de provincies.

FACTS & FIGURES

Uithuizige cultuurparticipatie naar provincie

Jessy Siongers, Mathijs De Baere - 2017

Tabel 9: Bezoek aan bibliotheek (voorbij 6 maanden) naargelang provincie

	Antwerpen (n=1071)	Limburg (n=569)	Oost- Vlaanderen (n=981)	Vlaams- Brabant (n=550)	West- Vlaanderen (n=731)	Totaal
niet naar bibliotheek gegaan	68,3% ^c	75,0% ^b	72,8% ^b	67,6% ^{a, c}	66,9% ^{a, c}	70,0%
incidenteel: een uitzonderlijke keer (max. 6 keer) bezocht	24,0% ^{c, d}	18,6% ^b	20,8% ^{b, c}	26,7% ^{a, d}	25,0% ^{a, d}	23,0%
frequent: minstens zeven keer de bibliotheek bezocht	7,7% ^a	6,3% ^a	6,4% ^a	5,6% ^a	8,1% ^a	7,0%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Elke subscript-letter geeft een subset van provincie-categorieën aan waarvan de kolompercentages niet significant van elkaar verschillen op <0,05.

Bron: PaS 2014

Cultuur- of gemeenschapscentrum

Het bezoeken van cultuur of gemeenschapscentra is het laagst in Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Antwerpen. In Vlaams-Brabant en Limburg is de participatie het hoogst. Oost-Vlaanderen heeft ook een lagere participatie dan Antwerpen, maar deze is niet significant lager dan de participatiegraad in West-Vlaanderen.

Tabel 10: Bezoek cultuur- of gemeenschapscentrum (voorbij 6 maanden) naargelang provincie

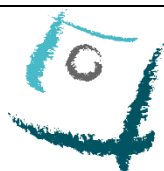
	Antwerpen (n=1069)	Limburg (n=569)	Oost- Vlaanderen (n=979)	Vlaams- Brabant (n=551)	West- Vlaanderen (n=730)	Totaal
Heeft geen cultuur- of gemeenschapscentrum bezocht	84,4% ^a	79,4% ^b	88,7% ^c	77,7% ^b	87,3% ^{a, c}	84,0%
Heeft cultuur- of gemeenschapscentrum bezocht	15,6% ^a	20,6% ^b	11,3% ^c	22,3% ^b	12,7% ^{a, c}	16,0%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Elke subscript-letter geeft een subset van provincie-categorieën aan waarvan de kolompercentages niet significant van elkaar verschillen op <0,05.

Bron: PaS 2014

Besluit

In deze Facts & Figures werden de cijfers voor uithuizige cultuurparticipatie vergeleken tussen de vijf Vlaamse provincies: Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant. Algemeen zien we dat de participatie in Limburg en West-Vlaanderen lager is dan in de andere drie provincies. Afwijkingen van deze algemene tendens zijn het bibliotheekbezoek in West-Vlaanderen en het bezoeken van cultuur en gemeenschapscentra in Limburg. Hoewel dus zowel Limburg als Vlaams-Brabant gekenmerkt worden door een beperkter culturaanbod, is de weerslag van dit lage aanbod enkel merkbaar in de participatiecijfers voor Limburg, en niet in deze voor Vlaams-Brabant. De lagere participatie in Limburg dan in Vlaams-Brabant kan, zoals werd geopperd in de inleiding, mogelijk gelinkt worden aan de geografische ligging van Vlaams-Brabant. Vlaams-Brabant 'omarmt' Brussel

FACTS & FIGURES

Uithuizige cultuurparticipatie naar provincie

Jessy Siongers, Mathijs De Baere - 2017

waardoor het grotere cultuuraanbod binnen de grootsteden ook vlotter bereikbaar is voor inwoners van Vlaams-Brabant dan voor inwoners van Limburg. Dezelfde argumentatie geldt mogelijk voor West-Vlaanderen. De participatiecijfers voor het lokale cultuuraanbod en vooral dan deze met betrekking tot de cultuur- en gemeenschapscentra geven bovendien aan dat in provincies met een kleiner aanbod van grotere presentatieplekken, de cultuurcentra de rol van presentatieplaats sterker vervullen.

Referenties

Beunen, S., Siongers, J., Van Steen, A., Willekens, M., & Lievens, J. (2015). Waar is het water (nog steeds) te diep? De evolutie van drempels voor theaterbezoek. In [Participatie in Vlaanderen 2: eerste analyses van de participatiesurvey 2014](#) (pp. 107-132). Leuven: Acco.

Janssens, J., De Wit, D. & Seurinck, A. (2016). [Actuele beeldende kunst in Vlaanderen. Het aanbod in 2014 in kaart gebracht](#). Brussel: Kunstenpunt.

Kennis, N. & Janssens, J. (2016). [Livemuziek in Vlaanderen. Het aanbod in kaart gebracht](#). Brussel: Kunstenpunt.

Lievens, J., Siongers, J., & Waeghe, H. (2015). [Participatie in Vlaanderen. Basisgegevens van de Participatiesurvey 2014](#). Leuven: ACCO.

Leenknecht, S. (2016). [Podiumkunsten in Vlaanderen. Het aanbod in 2014 in kaart gebracht](#). Brussel: Kunstenpunt.

ⁱ In de totaalcijfers in de tabellen werden de inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wel meegenomen.

